

Nota voor Gedeputeerde Staten

Ruimte

Onderwerp	Gebiedsgerichte Aanpak (GGA) Maasbracht – Chemelot/Graetheide
Documentnummer	DOC-00920377
Datum	26 mei 2026

1. Samenvatting

"

In het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving (BOL) is besloten tot een Gebiedsgerichte Aanpak (GGA) Maasbracht- Chemelot/Graetheide van Rijk en provincie Dit besluit vormt de basis voor het te starten gebiedsproces conform bijgevoegde Plan van Aanpak.

De aanleiding voor het gebiedsproces is dat verschillende grote projecten en ambities op dit moment in dit gebied samenkomen: zoals de verzwaring van het hoogspanningsnet (inclusief de 380kV maatregelen rond Maasbracht – Graetheide), de aanlanding van wind op zee, tracering en aanleg van waterstof en CO₂ leidingen, uitbreidingsplannen rond haven Maasbracht en het industrieterrein Graetheide, alsmede omvangrijke woningbouw en natuurherstelopgaven (zoals natuurcompensatie op en rond het Graetheideplateau). Deze stapeling van opgaven leidt tot forse claims op de ruimte, waardoor scherpe keuzes noodzakelijk zijn.

2. Beoogd resultaat (output/outcome)

Met dit besluit wordt het gebiedsproces Maasbracht – Chemelot/Graetheide opgestart. e uiteindelijk resulterend in een gebiedsvisie met ruimtelijke keuzes en een eerste uitvoeringsplan.

. Zo kunnen ook tijdig de benodigde besluiten worden genomen om een beroep te doen op Rijksmiddelen en kunnen plannen daadwerkelijk in uitvoering komen

3. Toelichting

Dit plan van aanpak geeft uitvoering aan de opdracht uit het bestuurlijk overleg Leefomgeving (BOL) en beoogt, samen met het Rijk, gemeenten en andere relevante

stakeholders, waaronder het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), het gebiedsproces Maasbracht – Chemelot/Graetheide stapsgewijs te organiseren.

Tot en met Q2 2026 wordt het plan van aanpak, in nauwe afstemming met de genoemde partners en met betrokkenheid van alle relevante provinciale clusters, geactualiseerd en formeel vastgesteld door de stuurgroep. Parallel vindt ambtelijke voorbereiding plaats, onder meer via een try-out gebiedstafel, om het proces direct bij de hervatting te versnellen.

Vanaf Q4 2026 wordt gestart met de feitelijke uitvoering, via drie gebiedstafels waarin achtereenvolgens de belangen en opgaven in beeld worden gebracht (gebiedstafel 1), alternatieven worden uitgewerkt (gebiedstafel 2) en bestuurlijke keuzes worden voorbereid voor het voorkeursontwerp (gebiedstafel 3). Na afronding hiervan volgt bestuurlijke advisering op de concept gebiedsvisie (Q3 2027), waarna de visie formeel wordt vastgesteld door de stuurgroep en aansluitend door het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving, conform de overeengekomen procedure.

Op basis van de vastgestelde gebiedsvisie wordt in Q1 2028 het eerste uitvoeringsplan opgesteld en door de stuurgroep vastgesteld. Dit uitvoeringsplan bevat concrete afspraken over investeringen, vervolgacties en ruimtelijke uitwerking, inclusief de noodzakelijke procedures. Uiterlijk in 2030 moeten de benodigde projectbesluiten zijn genomen om in aanmerking te komen voor gebiedsinvesteringsmiddelen van het Rijk.

De stuurgroep, met vertegenwoordiging van Rijk, betrokken gemeenten en provincie, neemt besluiten en legt deze vast als bestuursafspraken. Ook wordt het voorstel aan het BOL teruggelegd.

Dit plan van aanpak is een herstart van dit GGA. De uitvoering is een half jaar vertraagd door gebrek aan capaciteit bij de provincie. De capaciteit is nu wel weer beschikbaar.

4. Bestuurlijke aandachtspunten

- De bestuurlijke gevoeligheid concentreert zich nadrukkelijk op zones waar cumulatie van claims op de fysieke ruimte zoals nationale infrastructuur, innovatiedoelstellingen, en bescherming van natuurwaarden, waterkwaliteit en leefomgevingskwaliteit. Hier manifesteren zich de grootste fricties en weerstand vanuit zowel maatschappelijke als bestuurlijke hoek.
- De gekozen procesinrichting bevat potentiële kwetsbaarheden rondom tijdsmanagement en risicosturing. Er is urgentie om parallel aan het

gebiedsproces essentiële onderzoeks- en plan voorbereidende trajecten te starten (zoals milieueffectrapportages, stikstofanalyses en mobiliteitsdoorrekeningen) om tijdsverlies aan het einde van het traject te mitigeren.

5. Lobby – aspecten

Landelijke besluitvorming rondom netuitbreiding, gebiedsinvesteringsmiddelen en prioritering binnen het MIEK raakt direct aan het tempo en de mogelijkheden in dit gebiedsproces. De komende periode vraagt om actieve bestuurlijke inzet richting Rijk en uitvoerende partners om Limburgs belang met name ten aanzien van versnelling van procedures, koppeling van financiële middelen en het adresseren van ruimtedruk telkens onder de aandacht te houden. Specifiek is consistent optreden vanuit provincie en partners richting het Rijk cruciaal, zeker gezien de stapeling van opgaven en de landelijke concurrentie om middelen en ruimte. Elke vertraging in landelijke besluitvorming of interne afstemming werkt direct door in de voortgang en financiering van het proces en vormt een bestuurlijk risico voor de realisatie van afspraken en projecten in de regio.

6. Relatie met Programmabegroting

Programma 5 leefbare steden en dorpen.

7. Juridische aspecten

De uitwerking van het gebiedsproces Maasbracht – Chemelot/Graetheide vindt plaats binnen de geldende wettelijke kaders, waaronder de Omgevingswet en de relevante provinciale en landelijke programma's (waaronder MIEK, Ontwerp Nota Ruimte, Energie Hoofdstructuur en de provinciale Omgevingsvisie en verordening). Gezien de omvang en complexiteit van het pakket aan opgaven (energie infrastructuur, natuur, wonen, industrie), is het van belang dat tijdens het gehele proces scherp onderscheid wordt gemaakt tussen bestuurlijke afspraken, visievorming en formele/juridische besluitvorming.

De formele besluitvorming over de gebiedsvisie en het uitvoeringsplan volgt de voorgeschreven procedures, met een duidelijke fasering van participatie, advisering, bestuurlijke afstemming en het nemen van bindende besluiten in de stuurgroep en het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving.

Mede met het oog op deadlines voor gebiedsinvesteringsmiddelen (projectbesluit uiterlijk eind 2030) is tijdige inzet op parallelle en waar mogelijk versnelde uitvoering van noodzakelijke juridische en planologische beoordelingen cruciaal. Iedere vertraging of onduidelijkheid in het proces kan doorwerken op de juridische

haalbaarheid en tijdigheid van ruimtelijke besluiten en daarmee op financiering en realisatie van de opgaven.

8. Inkoop- en aanbestedingsaspecten

Eventuele benodigde inhuur wordt conform provinciale spelregels uitgevoerd.

9. Financiële en cofinancieringsaspecten

De financiële inzet voor het gebiedsproces Maasbracht – Chemelot/Graetheide is gericht op maximale benutting van bestaande middelen en het organiseren van aanvullende financiering waar nodig. Uitgangspunt is dat alle deelnemende partijen (provincie, Rijk, gemeenten, RVO) op eigen kosten participeren; de inzet van de RVO wordt bekostigd door het Ministerie van EZK en aanvullende ondersteuning vanuit rijksuitvoeringsorganisaties geschiedt via middelen van EZK en I&W. Provincie en RVO voeren zoveel mogelijk taken uit met inzet van eigen medewerkers; uren worden niet afzonderlijk in rekening gebracht aan de GGA. Voor out of pocket kosten wordt, waar mogelijk, gebruikgemaakt van bestaande provinciale middelen.

Indien nodig kan een aanvullend budget worden ingezet voor inhuur van externe deskundigheid, bijvoorbeeld op het vlak van ruimtelijk ontwerp, communicatie of specifieke onderzoeken. Hiervoor wordt indicatief maximaal €200.000 gereserveerd, te dekken uit provinciale CDOKE middelen.

Om in aanmerking te komen voor gebiedsinvesteringsmiddelen vanuit het Rijk (totale landelijke omvang €197 miljoen voor netcongestie/hoogspanningsgebiedsinvesteringen over vijf jaar), moeten uiterlijk 31 december 2030 formele projectbesluiten zijn genomen. Gemeenten kunnen in deze regio tussen 1 mei 2026 en 31 maart 2031 aanvragen indienen voor deze middelen, waarbij dekking plaatsvindt naar rato van hoogspanningsinfrastructuur in het gebied. In het uitvoeringsplan zullen concrete voorstellen voor investeringen en cofinanciering worden opgenomen die zijn afgestemd op de subsidievoorwaarden en de cofinancieringsverplichtingen van de partners.

10. Relatie met aanpak coronacrisis

N.v.t.

11. Arbeidsmarktbeleid en uitvoeringskracht

N.v.t.

12. Effecten op CO2 en stikstof emissies (effecten op klimaat en biodiversiteit/beschermde natuur)

Via de gebiedstafels, in samenwerking met natuurorganisaties en relevante overheden, worden de effecten op klimaat en biodiversiteit steeds in samenhang beschouwd. Daarbij is nadrukkelijk oog voor cumulatie van effecten, ecologische compensaties en

het voorkomen van verslechtering van beschermde waarden. Waar mogelijk worden de energietransitie en natuurherstel in samenhang opgepakt om zo bij te dragen aan zowel de regionale klimaatdoelen als de wettelijke natuuropgaven.

13. Digitalisering & data governance

Hiermee ontstaat een robuuste digitale informatievoorziening die de transparantie, controleerbaarheid en toekomstbestendigheid van het gebiedsproces ondersteunt. Door in te zetten op heldere data governance en digitale uitwisseling tussen provincie, gemeenten, Rijk, uitvoeringsorganisaties en maatschappelijke partners, wordt geborgd dat alle relevante informatie actueel en veilig beschikbaar is. Dit bevordert niet alleen de kwaliteit van de besluitvorming en de monitoring van voortgang, maar maakt het ook mogelijk om snel te schakelen bij nieuwe ontwikkelingen en inzichten. Waar nodig wordt externe expertise ingezet om de informatievoorziening en datamanagement verder te optimaliseren. Zo wordt het gebiedsproces duurzaam ondersteund en blijft de sturingsinformatie voor alle betrokken partijen gewaarborgd.

14. Formatieve aspecten

Binnen het gebiedsproces Maasbracht – Chemelot/Graetheide wordt de capaciteit voor de thema's energie, natuur en water, ruimte, wonen & leefomgeving, en juridische zaken op managementniveau expliciet gewaarborgd. Indien tijdens het traject blijkt dat aanvullende of specifieke kennis benodigd is die niet binnen de bestaande capaciteit ingevuld kan worden, zal hierover op managementniveau tijdig het gesprek worden gevoerd en indien nodig aanvullende capaciteit worden georganiseerd.

15. Samenwerking/afstemming andere clusters

Binnen het gebiedsproces Maasbracht – Chemelot/Graetheide is de samenwerking en afstemming tussen verschillende clusters van de provincie essentieel voor het slagen van de integrale aanpak. In het plan van aanpak is voorzien dat, naast het cluster Ruimte, de clusters Woon & Leefomgeving, Natuur & Water, Mobiliteit en Algemene Juridische Zaken, evenals het programma Nieuwe Energie, structureel worden betrokken. Hun inhoudelijke expertise en belangen zijn onmisbaar voor een breed gedragen en kwalitatief hoogwaardige gebiedsvisie en uitvoeringsstrategie.

Het plan van aanpak schrijft voor dat collega's die betrokken zijn bij de actualisatie van de Omgevingsverordening tot in elk geval september prioriteit toekennen aan dit proces. Daarnaast is, gelet op de complexiteit en het belang van creatieve oplossingen, de inzet van aanvullende capaciteit of externe expertise op thema's als ruimtelijk ontwerp, communicatie of onderzoek niet uitgesloten. Op deze manier wordt gewaarborgd dat de noodzakelijke inbreng en afstemming vanuit alle relevante clusters

tijdig en adequaat in het proces wordt meegenomen, bijdraagt aan de integraliteit van het eindresultaat en de uitvoeringskracht van de provincie als geheel wordt versterkt.

16. Voorstel:

1. Voorstel aan GS is om in te stemmen met het geactualiseerde plan van aanpak voor het gebiedsvisie Maasbracht – Chemelot/Graetheide en daarmee de formele herstart van het traject te bekrachtigen.
2. Besluiten voorleggen ter consultatie aan PS (0506) partners en ter besluitvorming voorleggen aan de Stuurgroep Gebiedsvisie.